

Vrienden van het AIRBORNE MUSEUM

RENOVATIE EN UITBREIDING AIRBORNE MUSEUM

FOTO: ROBERT VOSKUIJL

Het bord dat maandenlang voor het museum stond met informatie over het renovatie-project kon in september worden voorzien van de opdruk 'Heropend'.

Van de redactie

We mogen terugzien op een indrukwekkende herdenking van de Slag om Arnhem. De aanwezigheid van meer dan honderd Arnhem-veteranen en hun familieleden gaf nog een extra dimensie. Het programma was, zoals gewoonlijk in een 'kroonjaar', weer overvol. Naast de traditionele evenementen, zoals de herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats, het springen van honderden parachutisten op de Ginkelse Heide en de kranslegging bij de Rijnbrug in Arnhem en in Driel, waren er nog tientallen andere bijeenkomsten. Zo werden er monumenten in Ede en Wolfheze onthuld, waren er conferenties, tentoonstellingen en boekpresentaties. Premier Balkenende was aanwezig bij de herdenking in Driel en zeer bijzonder was de deelname van de Duitse ambassadeur Thomas Läuffer aan de kranslegging bij de Arnhemse Rijnbrug. Het was de eerste keer dat dit gebeurde. En natuurlijk was er de opening van het nieuwe Airborne Museum! En zoals was te verwachten, vormde de 65e herdenking ook de aanleiding voor het verschijnen van een groot aantal nieuwe boeken over de Slag om Arnhem. Om aan al dit nieuws de nodige aandacht te geven, heeft de redactie besloten alle acht pagina's van dit nummer van de Nieuwsbrief hieraan te besteden en deze keer dus geen Ministry te publiceren. En ook in het volgende nummer van onze VVAM periodiek zullen we terugkomen op de septemberherdenking en zullen we ook nog enkele nieuwe publicaties de revue laten passeren.

Opening nieuwe Airborne Museum

Al op 28 augustus opende het nieuwe Airborne Museum haar deuren voor bezoekers en velen maakten van de gelegenheid gebruik om een kijkje te nemen. Maar in de daarop volgende drie weken moest nog ontzettend veel werk worden verzet om de expositie en alles wat daarmee samenhangt, klaar te krijgen voor de officiële opening. Maar het lukte, en op zondagmiddag 20 september was een groot aantal genodigden getuige van een korte openingsceremonie. Daarna werden de gasten door de voorzitter van de Stichting Airborne Museum, Driekus Hey en de bouw-coördinator Paul Tirion rondgeleid. Bij die gasten waren o.a. de minister van Defensie, de heer Van Middelkoop, de Commissaris van de Koningin in Gelderland, de heer Cornielje, de burgemeester van Renkum, de heer Gebben en de burgemeester van Ede, de heer Van der Knaap. Eerst werd een bezoek gebracht aan de zalen in het hoofdgebouw, waarin de geschiedenis van de Slag om Arnhem op thematische wijze wordt uitgelegd. Daarna ging men naar de ondergrondse ruimte, waarin je door een decor loopt, dat het slagveld moet verbeelden. Op verschillende manieren worden de decors belicht en door middel van geluidseffecten worden overvliegende vliegtuigen nagebootst en er klinkt geweer- en artillerievuur. De gasten toonden zich zeer onder de indruk van de nieuwe expositie. De weken na de opening was het erg druk, mede omdat er in binnen- en buitenland veel publiciteit aan het nieuwe museum was gegeven.

FOTO: BERRY DE REUS

Na de officiële opening worden de VIP's rondgeleid door voorzitter Driekus Hey en bouwcoördinator Paul Tirion.

Nieuwe adresgegevens VVAM

De adressen en het telefoonnummer van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum zijn veranderd. Wanneer u vragen of opmerkingen heeft over activiteiten van de VVAM, wordt u verzocht een e-mail te sturen naar: info@vriendenairbornemuseum.nl. Het postadres is vanaf heden: VVAM, t.a.v. Ivar Goedings, Postbus 8047, 6700 AA Ede. Voor dringende zaken kunt u bellen naar het nummer: 0318-639633. Zie ook het (vernieuwde) colofon van de Nieuwsbrief.

ABN-AMRO rekeningen van de VVAM opgeven

De VVAM had tot heden twee ABN-AMRO bankrekeningen. Deze bankrekeningen zijn sinds 15 oktober 2009 opgeheven. Leden die hun contributie betaalden via de ABN-AMRO wordt verzocht voortaan gebruik te maken van onze algemene ING bankrekening 4403641. Inschrijfgeld voor Battlefield Tours dient u over te maken op ING bankrekening 5113751. (Vincent Luyten, Penningmeester)

Smock van Generaal-majoor Urquhart geschonken

Een van de belangrijkste aanwinsten die het Airborne Museum gedurende de afgelopen tijd heeft verkregen, is de Airborne smock van Generaal-majoor R.E. Urquhart. Een smock is een militair jack, dat over het eigenlijke uniform werd gedragen. Deze zeer bijzondere schenking kwam tot stand dankzij de inspanningen van Wybo Boersma en Chris van Roekel, die in nauw contact staan met Judith en Adam Urquhart, de dochter en zoon van Generaal en mevrouw Urquhart. Wybo bracht in de zomer van 2006 een bezoek aan huize Urquhart in Port of Menteith in Schotland om de papieren en de fotoalbums van Generaal Urquhart door te nemen. Na het overlijden van mevrouw Urquhart zou het huis worden verkocht en alles moest worden uitgezocht. Daarbij kwam ook een Airborne smock tevoorschijn, die jaren in een klerenkast had gehangen. Wybo herkende het kledingstuk onmiddellijk als de smock die Generaal Urquhart in September 1944 had gedragen en die ook op verschillende foto's is afgebeeld. De smock is van een type dat afwijkt

van de 'standaard' smock, die tijdens de oorlog door de meeste militairen van de Britse luchtlandingsdivisies werd gedragen. Wybo gaf aan dat, als de familie er afstand van wilde doen, het Airborne Museum deze jas graag in haar collectie zou willen opnemen. Na overleg tussen Judith, Wybo en Chris van Roekel werd besloten dat Wybo het jack tijdens een volgend bezoek aan Schotland zou ophalen en meenemen naar Oosterbeek. Aldus geschiedde in het voorjaar van 2009. Generaal Urquhart had het jack in de jaren na de oorlog regelmatig gebruikt wanneer hij in de tuin werkte, waardoor hij erg vuil was geworden. Wybo is dagen bezig geweest om de smock voorzichtig schoon te maken en hem weer zo veel mogelijk in de originele staat terug te brengen. De officiële overdracht vond plaats op 18 september jl. tijdens een bezoek van Judith en Adam Urquhart aan het Airborne Museum. De smock is nu permanent tentoongesteld in een van de zalen op de bovenverdieping van het museum.

De website

De ontwikkelingen van de verenigingswebsite www.vriendenairbornemuseum.nl volgen elkaar in een hoog tempo op. Inmiddels hebben we de Engelse versie daarvan ook geïnstalleerd. Niet alle Nederlandse artikelen zullen woord voor woord worden vertaald, maar onze leden die een buitenlandse moedertaal hebben, willen we toch graag zo goed mogelijk informeren. Het menu is kort geleden geheel gewijzigd, en daarmee werd bereikt dat een rustiger beeld is ontstaan. U kunt nu ook een gastenboek en een forum raadplegen. We zijn er nog een beetje mee aan het experimenteren, en de eerste reacties zijn geregistreerd. Enige schroom is er duidelijk nog wel, en we hopen uiteraard dat we binnenkort van u allen iets mogen lezen. Ondanks het vele werk dat is verricht, zijn er nog altijd onderwerpen die op een invulling wachten. In de Nieuwsbrief van mei jl. repten we van diverse interessante artikelen die in de maak zijn. Dat is nog steeds zo, maar omdat de auteur afhankelijk is van relevante archiefinformatie die momenteel niet beschikbaar is, moeten we even geduld hebben. De vorige keer vroegen we naar de wensen van de leden/lezers wat betreft de inhoud van de site. Helaas hebben we maar een enkele reactie ontvangen. Toch durven we het aan om onze vragen te herhalen. Wat wilt u graag zien of bekijken op onze website, en wat mist u tot op heden? Bent u bereid om zelf wat te schrijven? Komt u elders iets tegen dat interessant voor de Vrienden lijkt, maak ons erop attent. Zonder uw inbreng kunnen we vrij weinig! Net als een paar maanden geleden, eindigen we dit stukje daarom met het volgende. Als u dit leest, en u voelt zich aangesproken: laat wat van u horen! (Judith Minkman en Geert Maassen, namens Tekstbureau MorfeeM)

Bijzondere dokterjas geschonken

Op 17 september jl. kreeg het Airborne Museum van Sophie ter Horst de witte doktersjas van Dr. Randall Martin. Op deze jas zitten nog bloed- en jodiumvlekken uit 1944. Dokter Martin was in September 1944 arts van het 1st Airlanding Light Regiment, Royal Artillery.

FOTO: BERRY DE REIJSV

Adam en Judith Urquhart bij de smock, die hun vader, generaal-majoor R.E. Urquhart, droeg tijdens de Slag om Arnhem.

FOTO: BERRY DE RIJUS

De witte jas die dokter Randall Martin in september 1944 droeg in de verbandpost, die was gevestigd in Huize ter Horst in Oosterbeek werd op 17 september jl. door Sophie Lambrechtsen-ter Horst overgedragen aan het Airborne Museum. Links naast Sophie, haar broer Kees en links op de achtergrond burgemeester Gebben.

Tijdens de Slag om Arnhem was de Regimental Aid Post van deze artillerie-eenheid gevestigd in het huis van Kate ter Horst, naast de Oude Kerk in Oosterbeek. Naarmate de strijd in de loop van de dagen verhevigde, stroomde de pastorie vol met honderden gewonden. Dr. Randall Martin was de enige arts en hij werd geassisteerd door zijn 'medical orderly' Scan Bolden. Het verhaal over die dagen staat beschreven in het boek 'Een Schuilplaats in de pastorie' door Kate Ter Horst (zie elders in deze Nieuwsbrief).

Een schuilplaats in de pastorie'

Na de kranslegging bij het Airborne Monument op 17 september, vond er in het Airborne Museum een bijeenkomst plaats, waarbij de heruitgave van het dagboek van Kate ter Horst uit september 1944 werd gepresenteerd. Haar verhaal verscheen voor het eerst in 1946 in het Nederlands met de titel 'Een Regimental Aid Post' in de verhalenbundel 'Niet Tevergeefs'. Later verscheen een Engelse vertaling als boekje onder de titel 'Cloud over Arnhem'. De Vereniging Vrienden verzorgde vele jaren later een Nederlandse en de nieuwe Engelse editie. Maar de vraag naar dit bijzondere dagboek bleef onverminderd groot en de boekjes waren spoedig uitverkocht. Daarom werd dit jaar besloten tot een heruitgave. De Nederlandse editie kreeg een nieuwe titel: 'Een schuilplaats in de pastorie' en de Engelse editie behield de originele titel 'Cloud over Arnhem'. In het boek beschrijft Kate ter Horst de gebeurtenissen in haar huis naast de Oude Kerk in Oosterbeek, dat tijdens de Slag om Arnhem was ingericht als een Britse verbandpost. Kate schreef haar verhaal direct na de strijd, op haar evacuatieadres. Zij beschrijft op een indringende en persoonlijke manier hoe het is in een oorlogssituatie te zijn en wat mensen in zulke omstandigheden voor elkaar kunnen betekenen. Het is een van de meest ontroerende en aansprekende verhalen over de Slag om Arnhem. Het boek heeft een voorwoord van Generaal Sir Frank King GCB MBE, die in september 1944 als kapitein een aantal dagen in de noodverbandplaats doorbracht, nadat hij gewond was geraakt. De echtgenoot van

Kate, Jan ter Horst, schreef een beschouwing over het verloop van de strijd. In deze nieuwe uitgave zijn toegevoegd een inleiding door Kate's dochter Sophie Lambrechtsen-Ter Horst en een nawoord door de in Oosterbeek geboren journalist Willem de Bruin, waarin hij de Slag om Arnhem plaatst in zijn historische context. Het mooi uitgevoerde boek is geïllustreerd met foto's, waarvan een aantal afkomstig is uit de privé collectie van de familie Ter Horst en die niet eerder zijn gepubliceerd. 'Een schuilplaats in de pastorie' (ISBN 978-90-78215-81-3) en de Engelse vertaling 'Cloud over Arnhem' (ISBN 978-90-78215-82-0), door Kate ter Horst-Arriëns, zijn verschenen bij uitgeverij Kontrast in Oosterbeek (2009). Beide edities bevatten 96 pagina's en kosten € 17,50 per stuk. Exemplaren zijn verkrijgbaar bij het Airborne Museum, bij de Oosterbeekse boekhandels en via uitgever Kontrast. Zie ook www.uitgeverijkontrast.nl

Nog geen 'Airborne News Flash' ontvangen?

Sinds kort maakt de VVAM naast de papieren nieuwsbrieven gebruik van digitale nieuwsberichten via de e-mail. Deze e-mail berichten hebben wij de 'Airborne News Flash' genoemd. Indien u nog geen e-mail berichten heeft ontvangen kunt u om op de verzendlijst te komen een e-mail sturen naar info@vriendenairbornemuseum.nl (Vincent Luyten)

'Project Duitse ooggetuigen'

Onder de hoede van de 'Projectgroep Gelderland 1940-1945', een samenwerkingsverband van het Gelders Archief, het Airborne Museum en de Gelderland Bibliotheek, wordt op dit moment onderzoek gedaan naar Duitse oorlogsveteranen. Het gaat daarbij om het vergaren van informatie over Duitse militaire eenheden die tijdens de Slag om Arnhem, en kort daarna tijdens het offensief in de Betuwe in oktober 1944, in de regio gevochten hebben. De bedoeling is dat de gegevens op professionele wijze vastgelegd worden in beeld en geluid, en zodoende toegankelijk gemaakt worden voor historisch onderzoek en museumeducatie. Daardoor zal belangrijke detailinformatie over het verloop van de gevechten aan de archieven toegevoegd kunnen worden. Het verkregen materiaal zal tevens gebruikt worden voor de vaste presentatie in het museum en ten gunste van wisselexposities. De projectleidster voor de 'Duitse ooggetuigen' is Ingrid Maan van het Airborne Museum. In tegenstelling tot verhalen van Britse en Poolse soldaten en van burgers is in verhouding veel minder materiaal beschikbaar van Duitse militairen. Daarom wordt nu een ultieme poging gedaan dit gat in de geschiedschrijving op te vullen. Het is echter moeilijk om Duitse veteranen op te sporen, temeer omdat we nog steeds niet een totaaloverzicht hebben van alle Duitse militaire onderdelen die betrokken waren bij de Slag. De projectgroep zoekt Duitse oorlogsveteranen die de Slag om Arnhem hebben meegemaakt en daar over willen vertellen. Heeft u tips of kent u een veteraan, dan wordt u verzocht contact op te nemen met: Ingrid Maan, imaan@airbornemuseum.org of a.maan@planet.nl.

FOTO: JAN PIJERS

Tijdens de afgelopen herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats legt Frank Newhouse samen met twee Nederlandse kinderen een krans bij het Cross of Sacrifice.

Overlijden Britse veteraan Frank Newhouse MBE

Op zaterdag 17 oktober 2009 overleed op 85-jarige leeftijd de Britse Airborne veteraan Frank Newhouse. Frank Newhouse was in Oosterbeek en omgeving vooral bekend omdat hij tijdens de jaarlijkse herdenkingsplechtigheid op de Airborne begraafplaats met twee schoolkinderen een krans legde bij het Kruis.

Frank trad op 4 maart 1943 in dienst en na zijn militaire basisopleiding meldde hij zich aan bij het Britse Parachutisten Regiment. Helaas voor hem werd hij vanwege zijn jeugdige leeftijd (18 jaar en 10 maanden) niet aangenomen. Frank ging daarom bij de artillerie, maar toen hij bijna 19 jaar was, meldde hij zich weer bij de parachutisten. Na zijn opleiding werd hij in december 1943 geplaatst bij het 156e Parachutisten Bataljon. In januari 1944 werd Frank overgeplaatst naar het 10e Parachutisten Bataljon en toegewezen aan het anti-tank peloton. Op maandag 18 september 1944 landde Frank met zijn eenheid op de Ginkelse Heide. Ondanks veel tegenstand en zware gevechten kwam zijn groep de volgende dag aan bij 'De Leeren Doedel' (tegenwoordig restaurant Pinoccio). Daar raakte hij zwaar gewond aan zijn hoofd. Met zeven anderen werd hij naar het noodhospitaal in het psychiatrisch ziekenhuis in Wolfheze gebracht, waar zijn hoofdwond werd verzorgd. Een van de Nederlandse verpleegsters die hem verzorgde, bracht hem op zijn 20e verjaardag (21 september 1944) een bosje goudsbloemen. Tijdens de evacuatie van het psychiatrisch ziekenhuis in Wolfheze, werd Frank Newhouse door zorg van het Nederlandse verzet ondergebracht bij een familie in Ede. Na enige tijd werd zijn verblijf verraden en werd hij door de Duitsers naar een

veldhospitaal gebracht. Vandaar moest hij lopend naar Stroe en vervolgens per trein – in veevagns – naar een krijgsgevangenkamp in de omgeving van Dresden in Duitsland. In maart 1945 werd hij door de Russen bevrijd en kwam hij uiteindelijk terug in Engeland. Na zijn verlofperiode, waarin hij weer was aangesterkt, ging Newhouse terug naar zijn geliefde Parachutisten Regiment. In september 1945 werd hij als administratief medewerker toegewezen aan het Regiment Zweefvliegtuig Piloten. Na enige tijd werd hij aangewezen om te gaan werken bij het Depot van het Parachutisten Regiment in Aldershot. Op 15 juni 1950 werd Frank – tot zijn grote spijt – gedemobiliseerd en keerde hij terug in het burgerleven. In februari 1952 keerde Frank Newhouse weer terug in dienst, maar nu bij de reservisten van het Parachutisten Regiment. Hij bleef reservist tot 1966 en behaalde de rang van sergeant. Frank Newhouse was een integere man, die altijd klaar stond voor anderen. Jarenlang was hij de penningmeester van de 'Arnhem 1944 Veterans Club'. Frank was rustig en eerlijk van aard en hij was altijd bijzonder trots dat hij tijdens de jaarlijkse herdenking op de Airborne Begraafplaats met de twee schoolkinderen een krans mocht leggen bij het Kruis. (Gerrit Pijpers)

Radio uitzending vanuit het Airborne Museum

Ter gelegenheid van de 65e herdenking van de Slag om Arnhem werd op 19 september in de serie geschiedenis programma's 'Verre Verwanten' van TELEAC een uitzending verzorgd vanuit het Airborne Museum in Oosterbeek. In dit programma praatte presentator Ben Kolster met Hans Timmerman van de Gelderland Bibliotheek in Arnhem over een onderbelicht thema van de Slag om Arnhem: het verhaal van

FOTO: REDACTIE VERRE VERWANTEN

Tijdens de radio-uitzending van Verre Verwanten praat Ben Kolster in het Airborne Museum met (v.l.n.r.) Robert Voskuil, Hans Timmerman en Wybo Boersma.

Operatie Market Garden vanuit het perspectief van de Duitsers. Ook aan tafel waren uitgenodigd twee andere 'Vrienden van het Airborne Museum', Wybo Boersma, tevens oud-directeur van het museum, en Robert Voskuil, redacteur van de Nieuwsbrief van de Vereniging. Verslaggeefster Patricia Cronie werd tijdens de uitzending rondgeleid door directeur Dick Schlüter en ook dat maakte deel uit van het programma. Voor gegevens over programma's van Verre Verwanten Radio zie: www.verreverwanten.nl

Nieuw monument in Ede

Onder grote belangstelling onthulde burgemeester Van der Knaap op 17 september jl. op het grasveld bij de Parkweg in Ede een monument ter herinnering aan de bombardementen op Ede op 17 september 1944. Op die dag, om precies 11.38 uur, werd Ede gebombardeerd door twee Amerikaanse formaties bommenwerpers. Het was de bedoeling om de verschillende kazernes in Ede uit te schakelen, maar helaas werden ook woonwijken getroffen. Daarbij kwamen 69 burgers om het leven. Het monument is een initiatief van het Comité 1944-1945, maar de drijvende kracht daarachter was ons bestuurslid Gerard Gijsbertsen. Het Edese bedrijfsleven heeft, ondermeer met steun van de gemeente Ede, gezorgd dat dit monument er kwam. Het monument projecteert op de grond de silhouetten van de verschillende typen vliegtuigen die aan het bombardement hebben deelgenomen. Op een drietal muren zijn plaquettes aangebracht met de namen van de slachtoffers en een beschrijving van de gebeurtenissen op 17 september 1944. Drie leerlingen van Regionaal Opleidings Centrum (ROC) A-12 hebben het ontwerp gemaakt en het monument is door de naburige scholen geadopteerd. De onthulling maakte onderdeel uit van de door 'Airborne Feelings' in Ede georganiseerde manifestaties. (Wybo Boersma)

Nieuw 'Glider Monument' in Wolfheze

Ter gelegenheid van de 65e herdenking van de Slag om Arnhem is op 17 september jl. een nieuw monument onthuld in Wolfheze. Het monument toont een Horsa glider tijdens de landing. Het is vervaardigd van vlakke staalplaten, maar men heeft het zodanig geschilderd dat het lijkt alsof de glider drie-dimensionaal is. Dit is knap gedaan en vooral uit de verte ziet het er zeer 'levensecht' uit. Het plan voor dit monument

is afkomstig van Paul Hendriks, die zich al sinds de zeventiger jaren van de vorige eeuw bezig houdt met het verzamelen van alles wat met gliders te maken heeft en Jan Aalderink, eigenaar van camping De Lindenhof. Het monument is gefinancierd met giften van verschillende organisaties en ook de Vereniging Vrienden heeft een bijdrage geleverd. Het Glider Monument staat op de hoek van de Wolfhezerweg en de ingang naar camping De Lindenhof. Wanneer u Wolfheze vanuit de richting Amsterdamseweg binnen rijdt, dan ziet u het aan de linkerkant van de weg.

'14 vluchtelingen na de Slag om Arnhem'

Zoals de titel al aangeeft, vormt niet zozeer de geschiedenis van de Slag om Arnhem zelf het hoofdonderwerp van dit boek, maar de lotgevallen van mensen die als gevolg van de verloren slag moesten vluchten. Het boek bestaat uit drie delen. Het eerste deel beschrijft de periode voor de Slag om Arnhem, waarbij we kennis maken met de leden van enkele families uit Arnhem en omgeving, die we later in het verhaal zullen terug zien. Deel twee geeft weer hoe de slag beleefd werd en hoe de mensen vervolgens moesten evacueren. De auteur, die deze periode zelf als vijfjarig jongetje meemaakte, spreekt liever van vluchten. De mensen waren vluchtelingen in hun eigen land. De verhalen van veertien van hen heeft hij in dit boek vastgelegd. Hun ondervindingen zijn exemplarisch voor tienduizenden anderen. Velen stonden van begin oktober 1944 tot in het voorjaar van 1945 voor telkens nieuwe zwerftochten en moesten voortdurend op zoek naar nieuw onderdak. Deel drie beschrijft hoe de mensen na de bevrijding terugkeerden in een geplunderde en verwoeste stad. Het is een interessant en zeer lezenswaardig boek, ondanks een paar storende historische fouten (zo was het Drielse veer geen aanvaldoel voor de Britten en landden er geen gliders op de Ginkelse Heide en de parachutisten daalden daar op 18 en niet op 17 september 1944!). '14 Vluchtelingen na de Slag om Arnhem 1944-1945' door Harry Kuiper kwam in 2009 uit bij PENN uitgeverij in Leeuwarden (ISBN: 978-90-77948-35-4). Het boek telt 232 pagina's en is geïllustreerd met foto's. De prijs bedraagt € 18,50.

Tijdens de receptie ter gelegenheid van de heropening van het Airborne Museum op 20 september jl. laten de medewerkers van het museum Ingrid Maan, Berry de Reus en Suzanne Belleman hun drankje goed smaken. Ze hebben alle reden om te lachen, want het museum is op tijd gereed gekomen, mede door hun harde werken.

FOTO: JAN PIJPER

Op 11 oktober ontving Luitenant-kolonel Gerrit Pijpers uit handen van burgemeester Gebben de erepenning van de gemeente Renkum. Op de achtergrond Gerrits echtgenote Johanna.

Erepenning voor Gerrit Pijpers

Op 11 oktober jl. ontving Luitenant-kolonel Gerrit Pijpers uit Oosterbeek uit handen van burgemeester Gebben de Erepenning van de gemeente Renkum. Gerrit is al sinds 1975 betrokken bij de herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek, eerst als assistent van de heer Rudolphie en sinds 1995 als organisator van deze jaarlijkse plechtigheid. De herdenkingsdienst op zondag 20 september 2009 was de laatste die Gerrit Pijpers heeft georganiseerd. In de afgelopen 35 jaar heeft hij ongelooflijk veel werk verzet om er voor te zorgen dat deze dienst steeds een waardig hoogtepunt vormt van de herdenking van de Slag om Arnhem. Met deze erepenning wil de gemeente haar waardering uitdrukken voor al dit werk.

'No Return Flight'

In aanwezigheid van veteranen van het 1st Battalion, The Border Regiment en het Glider Pilot Regiment heeft ons VVAM-lid Haks Walburgh Schmidt op 17 september zijn nieuwe boek 'No Return Flight', 13 Platoon at Arnhem' ten doop gehouden in restaurant Schoonoord in Oosterbeek. De eerste twee exemplaren gingen naar de laatste twee nog in leven zijnde inzittenden van het Horsa zweefvliegtuig dat de eenheid vervoerde, die centraal stond in de aansprekende zoektocht, die in het boek beschreven staat. 'No Return Flight' start met de ervaringen van zweefvliegtuigpilot Morley 'Taffy' Williams, die de schrijver in 1998 vroeg of hij eens kon achterhalen wat er met zijn passagiers, die eens zijn verantwoordelijkheid waren, was gebeurd, nadat zij bij Wolfheze geland waren. Morley Williams moest echter bekennen zich niet meer precies te kunnen herinneren van welke eenheid zij waren. Lichtvaardig zei Walburgh Schmidt toe dat hij op zoek zou gaan, niet wetend dat hij daar de komende tien jaar zoet mee zou zijn. Grondig onderzoek wees uit dat het ging om het 26 man sterke 13e peloton, B compagnie van het 1st Battalion, The Border Regiment. Haks wist een groot aantal overlevenden op te sporen. Hun verhalen leverden een boeiend boek op. Vooral de gevechten op de Westerbouwing en bij de voormalige gasfabriek zijn uitgebreid beschreven.

In 2004 publiceerde Haks een soort tussentijds verslag in het Nederlands, getiteld 'Het Dertiende Peloton'. Het kreeg bij het verschijnen lovende recensies. Daar het tevens in een gesproken versie bestaat, kent het boek ook luisteraars. Maar het Nederlandse boek had als nadeel dat het ontoegankelijk is voor de veteranen zelf en de familieleden van gesneuvelde of later overleden veteranen. De nu verschenen Engelse vertaling is daarom de inlossing van een soort ereschuld aan hen die de stof voor het boek leverden. Maar 'No Return Flight' is aanzienlijk meer dan een vertaling. Het bevat naast nieuwe foto's en feiten, een aangrijpend verslag van de speurtocht (met vergunning) naar enkele vermisten van het Dertiende Peloton, dat tijdens de Slag om Arnhem op de Westerbouwing ingezet werd. Helaas zijn die nog niet gevonden of geïdentificeerd, maar bizar genoeg, werd op de zuidhelling van de Westerbouwing wel een vermiste Duitse militair van de Kriegsmarine teruggevonden.

De eerste exemplaren van 'No Return Flight' werden uitgereikt aan vier veteranen van het 1st Battalion, The Border Regiment, te weten Norman Savage en Ted Clague van het 13e Peloton, Johnny Peters (14e Peloton) en Wilf Oldham (12e Peloton). Allen hadden grote waardering voor het speurwerk van de auteur. Voor de helaas in 2005 overleden Morley Williams werd het boek in ontvangst genomen door mevrouw Doedie Minderman, wiens huis vele jaren zijn gastadres was geweest. Voor Williams waren Joe Kitchen en Jack Bruce, twee collega Glider Pilots en vrienden aanwezig. Tussen alle herdenkingsactiviteiten door vond directeur Dick Schlüter van het Airborne Museum toch tijd om Haks Walburgh Schmidt te complimenteren met zijn boek: 'Haks heeft ook gebruik gemaakt van onze archieven en ik kan u vertellen: he has done his job well!' 'No Return Flight' door Haks Walburgh Schmidt kwam in 2009 uit bij uitgeverij Aspekt in Soesterberg (ISBN: 978-90-5911-881-2). Het telt 260 pagina's en is geïllustreerd met foto's en kaarten. Het is verkrijgbaar bij alle goede boekhandels, bij het Airborne Museum en via internet. In Nederland kost het € 24,50. Zie: www.uitgeverijaspekt.nl

'Airborne Memorial Service'

Na het grote succes van zijn boek over de Airborne Wandeltocht dat vorig jaar verscheen, heeft de Arnhemse journalist Laurens van Aggelen dit jaar opnieuw een prachtige publicatie het licht doen zien. Ter gelegenheid van de 65e herdenking van de Slag om Arnhem heeft in eigen beheer een boek uitgegeven over de herdenkingen op de Airborne begraafplaats in Oosterbeek, zoals die sinds 1945 plaats vinden. Het is geen geschiedenisboek, maar een verzameling verhalen en interviews met mensen, die in de loop de jaren een rol gespeeld hebben bij deze herdenkingen, zoals Britse en Nederlandse geestelijken, veteranen, bloemenkinderen, burgemeesters, vrijwilligers en hoveniers. Deze verhalen geven een goed beeld van de achtergronden en maken nog eens extra duidelijk waarom we nog steeds ieder jaar op de Airborne begraafplaats bijeenkomen om te herdenken. Laurens van Aggelen voelt zich zeer betrokken bij de herdenkingen van

FOTO: BERRY DE REUS

Tijdens een bijeenkomst in het gemeentehuis in Oosterbeek op 2 september overhandigt Journalist Laurens van Aggelen (links) Burgemeester Gebben van Renkum het eerste exemplaar van zijn boek 'Airborne Memorial Service'.

de Slag om Arnhem en dat blijkt ook uit zijn zeer persoonlijke stijl van schrijven. Om het toegankelijk te maken voor buitenlandse belangstellenden, is de tekst in het boek tweetalig: Nederlands en Engels. Het is fraai vorm gegeven en is geïllustreerd met een groot aantal zwartwit- en kleurenfoto's, die voor een belangrijk deel afkomstig zijn uit particuliere collecties. Tijdens de afgelopen herdenking heeft Laurens aan iedere aanwezige Arnhem-veteraan een exemplaar cadeau gegeven, hetgeen door hen bijzonder op prijs werd gesteld. 'Airborne Memorial Service, Arnhem Oosterbeek War Cemetery, 1944-2009', door Laurens van Aggelen, is een uitgave van White Elephant Publishing, Arnhem, 2009 (ISBN: 978-90-79763-03-0). Het telt 215 pagina's. Prijs € 29,95.

'From Delhi to Arnhem'

Tijdens de oorlog diende John O'Reilly bij het Britse 156e parachutistenbataljon. Na zijn overlijden in 2002 besloot zijn zoon, de ook John heet, de belevenissen van zijn vader gedurende de oorlog uit te zoeken en op schrift te stellen. Tijdens zijn onderzoek kreeg hij van veteranen (waaronder John Waddy) en anderen zoveel informatie en gegevens, dat hij besloot de gehele geschiedenis van het 156e parachutistenbataljon te beschrijven. Het resultaat is een uitstekend boek. John volgt twaalf militairen, die bij deze eenheid gediend hebben, en weeft daar door heen de geschiedenis van het 156e bataljon, vanaf de oprichting in India in 1941 tot en met het einde van de oorlog. We leren ook de achtergronden van de mensen kennen en hun motivatie om dienst te nemen bij de parachutisten. Na de inleiding en de beschrijving van de inzet van het 156e bataljon in Egypte, Palestina, Tunesië en Italië, wijdt de auteur de rest van het boek aan de lotgevallen van het bataljon tijdens de Slag om Arnhem, van de landing op de Ginkelse heide op 18 september 1944 tot en met de operaties Pegasus 1 en 2 en de terugkeer van de militairen die krijgsgevangen waren gemaakt. Het boek bevat een schat aan informatie en is werkelijk prachtig uitgevoerd. Het heeft een royaal formaat, bevat veel illustraties in kleur en

is voorzien van uitstekende kaarten in kleur. De foto's zijn goed afgedrukt, evenals de vele documenten met achtergrondinformatie. Dit fraaie standaardwerk mag dan ook in geen enkele boekenkast ontbreken! '156 Parachute Battalion, From Delhi to Arnhem' door John O'Reilly is een uitgave van Thoroton Publishing Ltd Nottinghamshire, (ISBN 978-0-9560444-0-2) en telt 431 pagina's. De prijs in het Verenigd Koninkrijk bedraagt £ 42 en in Nederland kost het boek € 42,50.

Een nieuwe Roll of Honour (2)

In de Nieuwsbrief van februari 2008 (nummer 109) stond onder deze kop een artikel over de voorbereidingen van de 5e, gewijzigde, druk van de Roll of Honour. Dit door ons lid Jan Hey samengestelde naslagwerk bevat informatie over de bijna 1900 geallieerde militairen die tijdens of ten gevolge van de gevechtshandelingen in september 1944 om het leven kwamen. In 1986 gaf onze vereniging de eerste editie uit, en de 4e druk verscheen in 1999. Sinds lang is de publicatie uitverkocht. In 2007 besloot het bestuur een nieuwe versie het licht te doen zien, mits de financiering ruim van te voren goed geregeld was. Dit betekende onder andere dat we op zoek moesten naar sponsors en subsidiegevers, zodat in het positieve geval het boek voor een betaalbare prijs op de markt kan worden gebracht. De geldwervingsactie is succesvol verlopen, en het financiële plaatje is rond! Onlangs besloot het bestuur dat er naar moet worden gestreefd dat de nieuwe uitgave in september 2010 verschijnt. De oproep die ik ruim anderhalf jaar geleden deed, herhaal ik bij deze. "Al tijdens het drukken van de vorige uitgave kwamen nieuwe gegevens beschikbaar over gesneuvelde soldaten, en de stroom aan informatie is sindsdien, dankzij het werk van vele onderzoekers en ooggetuigen, niet minder geworden. Dat heeft tot gevolg dat de inhoud van de 5e druk aanmerkelijk gewijzigd zal zijn ten opzichte van de vorige uitgave. Indien u meent een bijdrage te kunnen leveren aan de inhoud van de op stapel staande Roll, aarzel dan niet contact op te nemen met de productie-leider, in casu ondergetekende. Mocht u gegevens hebben over een militair die u niet in Jan Hey's werk aantreft, geef die dan s.v.p. door. Met name informatie over de plek waar iemand sneuvelde, is van belang. Als u onduidelijkheden, fouten of andere onvolkomenheden bent tegengekomen, trek fluks aan mijn bel. En relevant beeldmateriaal (foto's en andere illustraties) is ook van harte welkom." Uw reacties worden graag tegemoet gezien via g.h.maassen@morfeem.nl of op het volgende adres: Van Toulon van der Koogweg 70, 6862 EG Oosterbeek. (Geert Maassen)

'Glider Pilots at Arnhem'

Meer dan dertig jaar is Luuk Buist uit Doorwerth al bezig met het documenteren van de lotgevallen van de leden van het Glider Pilot Regiment tijdens de Slag om Arnhem en hij mag gerust als de deskundige op dit gebied worden aangemerkt. De schat aan gegevens over dit onderwerp, die hij in de loop der jaren heeft verzameld, is nu verwerkt in een boek, getiteld 'Glider Pilots at Arnhem'. Luuk heeft hiervoor samengewerkt met majoor Mike Peters, een officier van het Britse

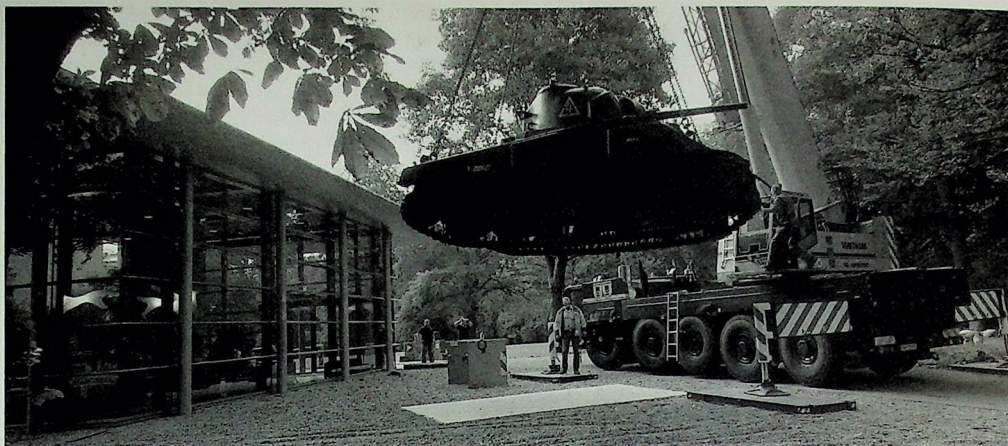

FOTO: BERRY DE REUS

De Canadese Sherman tank, die tot voor kort aan de oostzijde van het museum stond, is begin september door een grote kraan ingezet naast het nieuwe ingangsgedebou van het Airborne Museum.

8

Army Air Corps. Ook Mike heeft een enorme kennis van de geschiedenis van het Glider Pilot Regiment. Het boek dat uit hun samenwerking resulteerde, mag zeker een mijlpaal in de geschiedschrijving over de Slag om Arnhem worden genoemd. Meer dan 1200 gliderpiloten namen deel aan de operaties bij Arnhem. Zij vlogen echter niet alleen de zweefvliegtuigen naar de landingszones, maar namen na de landingen actief deel aan de gevechten in vrijwel alle delen van het gevechtsgebied, meestal in samenwerking met mannen van andere Britse luchtlandingseenheden. Daarom worden ze ook in bijna iedere publicatie over 'Arnhem' genoemd. Wat tot nog toe echter ontbrak was een studie, waarin op uitgebreide en systematische wijze de rol van deze belangrijke eenheid wordt beschreven. Aan die leemte is nu met het verschijnen van 'Glider Pilots at Arnhem' een eind gekomen. Het boek vertelt op een gedetailleerde, maar zeer leesbare wijze hun verhaal. De auteurs wisselen hun historische verslag af met een zeer groot aantal persoonlijke verslagen van glider piloten, waarvan het merendeel niet eerder is gepubliceerd. Buitengewoon instructief zijn de kaarten van Oosterbeek en omgeving, waarop per dag gedetailleerd staat aangegeven waar de verschillende onderdelen van het Glider Pilot Regiment zich bevonden. Wat betreft de illustraties, zijn de auteurs er in geslaagd om enkele onbekende foto's op te sporen. Niet minder dan twaalf uitgebreide bijlagen besluiten het boek. Enkele daarvan, zoals

de 'Summaries of allotment of personell, vehs and 6 pdrs to gliders' en de 'Air Load Manifest Operation Market Garden' geven een gedetailleerde inblik in de belading van de gliders en de RAF squadrons die hen overvlogen. 'Glider Pilots at Arnhem' door Mike Peters en Luuk Buist telt 356 pagina's en is voorzien van een fraai stofomslag. Het werd uitgegeven door Pen & Sword Ltd in Engeland (2009). De prijs bedraagt £ 25,-. Zie ook: www.pen-and-sword.co.uk

FOTO: BERRY DE REUS

In de weken voor de opening van het museum moest nog keihard gewerkt worden om alles op tijd klaar te krijgen. Hier zijn Hans van de Velden en Michel Clements bezig met het opknappen van de Jeep op het 'landingsterrein' in de 'Airborne Experience 1944'.

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum, Oosterbeek en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de activiteiten van de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.
Redactie: drs. Robert P.G.A. Voskuil, Wybo Boersma en Joop Bal.

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse nummers Nieuwsbrief: Chris van Roekel, Oosterbeek.

Vormgeving Nieuwsbrief: Hildebrand DTP, Wageningen.
Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.
E-mail adres VVAM: info@vriendenairbornemuseum.nl.
Telefoon: (0317) 63 96 33.

Postadres: VVAM, t.a.v. Ivar Goedings, Postbus 8047, 6710 AA, Ede.

Penningmeester en Coordinator Airborne News Flash: Vincent Luyten.

Website van de VVAM: www.vriendenairbornemuseum.nl